

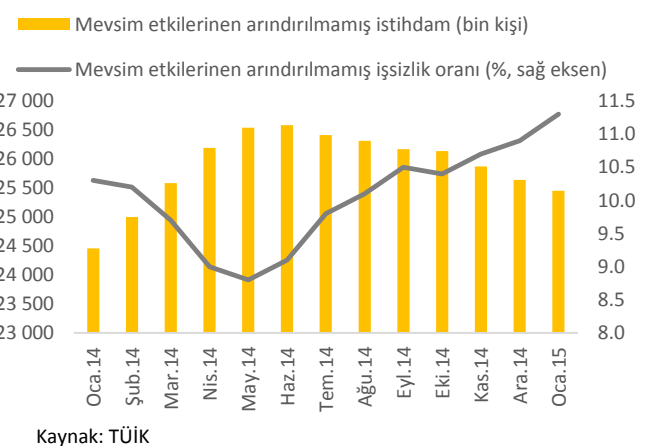
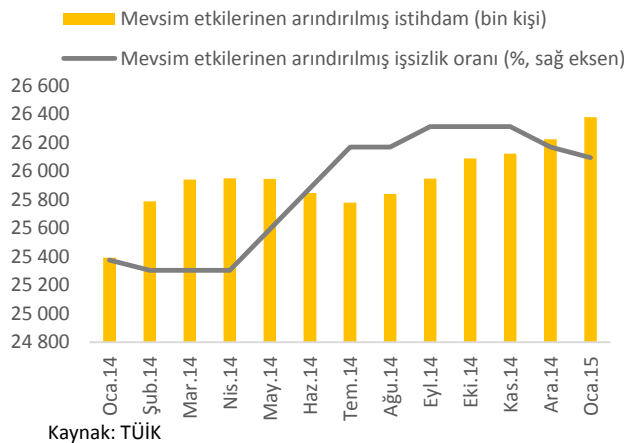
İşsizlik Nisan 2010'dan sonraki en yüksek seviyeye çıktı.

2014 yılının Ocak ayında %10.3 gerçekleşen işsizlik oranı, 2015 yılının Ocak ayında %11.3 ile Nisan 2010'dan bu yana görülen en yüksek seviyeye ulaştı. Aynı dönemde tarım dışı işsizlik oranı ise bir önceki yılın aynı dönemine göre 1.3 puanlık artışla %13.4 seviyesinde gerçekleşti. Ocak ayında istihdam oranı bir önceki yılın aynı dönemine göre 1.1 puan artarak %44.3'e yükselirken, bir önceki aya göre ise 0.4 puan geriledi. Ocak 2015'te de hizmetler sektörü, toplam istihdamın %50'den fazlasını karşıladı ve bir önceki yılın aynı dönemine göre istihdam içindeki payı artış gösteren tek sektör oldu. İstihdam edilenlerin %53.3'ü hizmetler, %21'i sanayi, %19'u tarım, %6.7'si inşaat sektöründe yer aldı. 2015 yılının Ocak ayında işgücüne katılım oranında da bir önceki yılın aynı ayına göre artış ancak Aralık ayına göre düşüş yaşandı. Yıllık bazda 1.8 puan artan işgücüne katılım oranı %50 seviyesinde gerçekleşti.

Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı Ocak 2015'te bir önceki aya göre 0.1 puan azalarak %10.3 gerçekleşti. Mevsim etkilerinden arındırılmış tarımdışı işsizlik oranında geçen aya göre 0.1 puan azalış yaşandı ve söz konusu oran %12.4 oldu. Mevsim etkilerinden arındırılmış istihdam oranı ise 0.2 puan artışla %45.9 gerçekleşti. Mevsim etkilerinden arındırılmış işgücüne katılım oranı, aylık bazda 0.1 puan artarak %51.1 oldu.

Rakamlarla Ocak 2015 İstihdam Gerçekleşmeleri

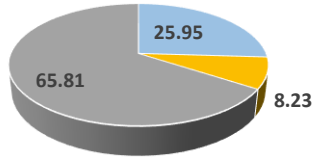
Bin Kişi					
Çalışabilir Yaşta Nüfus (15 yaş ve üzerindeki)					
57,475					
İşgücü 28,713 İşgücüne Katılma Oranı %50.0		İş Gücüne Dahil Olmayanlar 28,762			
İstihdam 25,454 İstihdam Oranı %44.3				İşsiz 3,259 İşsizlik Oranı %11.3	
Tarım 4,842	Tarımdışı 20,612				

Mevsim etkilerinden arındırılmış toplam istihdam rakamlarına baktığımızda istihdamın son 7 aydır düzenli olarak arttığını görüyoruz. Mevsim etkisinden arındırılmış işsizlik oranında ise aynı istikrarlı hareket görülüyor. Aynı dönemde işgücüne katılım oranı da artıyor. Mevsim etkilerinden arındırılmamış olarak istihdam ve işsizlik oranına

baktığımızda; son 8 aydır istihdam rakamlarında azalma yaşandığı ve işsizlik oranlarında bir artış olduğu görülüyor.

Faaliyet Alanlarına Göre Tarımdışı İstihdamın Dağılımı (% Ocak 2015)

■ Sanayi ■ İnşaat ■ Hizmet

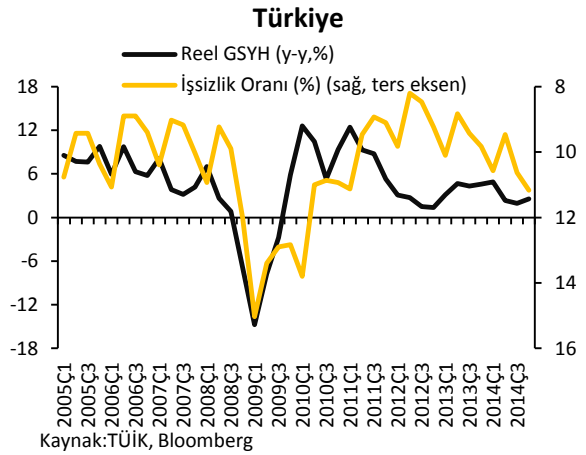
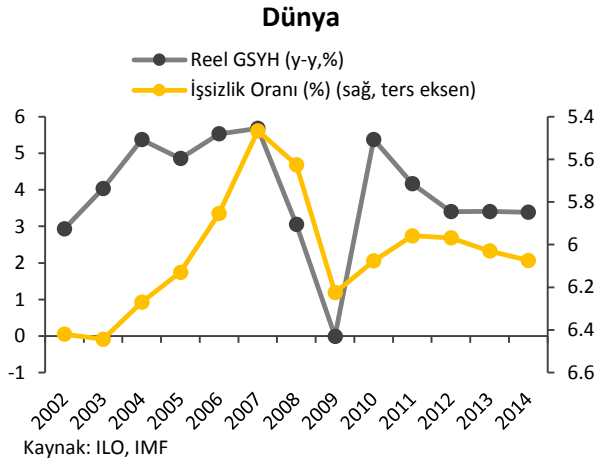
Kaynak: TÜİK

üzere hizmet sektörü istihdama en çok katkı sağlayan sektördür.

Ocak 2015'te hem mevsim etkilerinden arındırılmış hem de arındırılmamış veriler bazında bakıldığında, inşaat sektörü haricindeki diğer sanayi ve hizmet sektörlerinde istihdam artışı gerçekleştiği dikkat çekiyor. İnşaat sektörü mevsimsel hareketlerden çok etkilenen bir sektör olması nedeniyle, mevsimsellikten arındırılmamış veride büyük bir değişim yaşanırken, mevsimsellikten arındırılmış verilerde bu değişimin oldukça sınırlı kaldığı görülüyor.

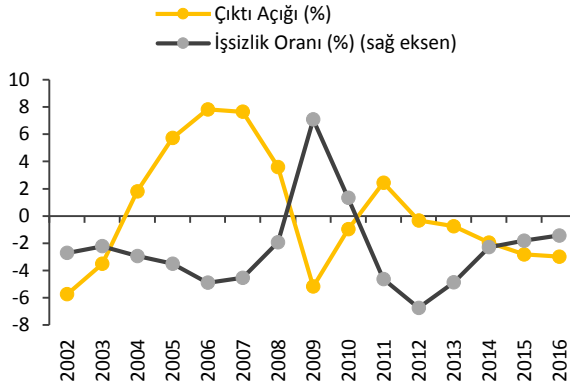
Tarım sektörü istihdamının Ocak ayında mevsimsellikten arındırılmış verilerle %0.2 artış gösterirken arındırılmamış verilerle ise %3.4 oranında bir azalış yaşandığı görülüyor. Bu aradaki farktan da tarım dışı istihdamda var olan mevsimselliği görebiliyoruz.

İşsizlik ve büyüme oranı arasındaki yakın ilişki

Üretimde ve istihdamda belli dönemlerde yaşanan artış ve azalışlar sonucunda ortaya çıkan konjonktürel dalgalanmalar bağlamında GSYH ve işsizlik oranı ilişkisine ayrıca bir önem atfediliyor. GSYH büyümesi ile işsizlik oranı arasında ters yönlü bir ilişki olduğu biliniyor. Bu çerçevede, dünya reel GSYH büyüme oranı ile işsizlik oranının yıllar itibarıyla seyrine bakıldığında, 2008 yılında etkisini gösteren küresel krizin öncesindeki yıllarda dünyada büyüme oranı %6 seviyelerine kadar artış gösterirken işsizlik oranının istikrarlı olarak gerilediği görülüyor. Krizin olumsuz etkilerinin yoğun olarak hissedildiği 2008-2009 döneminde küresel bazda yaşanan durgunluk, büyüme oranının sert bir şekilde azalmasına yol açarken işsizlik oranının da yüksek bir ivmeyle artmasına neden oldu. 2009 yılı sonrasında krizin yansımalarının hafiflemesiyle küresel ekonomi ılımlı bir toparlanma sürecine girdi. Büyüme oranındaki iyileşme istihdama olumlu yansyarak işsizlik oranının kriz yıllarındaki seviyelerinden gerilemesinde etkili oldu.

Kriz sonrası dönemde küresel ekonomide toparlanma sürerken gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasında ayrışma yaşandığı dikkat çekiyor. Gelişmiş ekonomilerde büyüme ivme kazanırken gelişmekte olan ekonomilerde yavaşlama eğilimi olduğu görülüyor. Kriz yılları öncesinde, ortalama %6.7 büyüyen Türkiye ekonomisinin kriz döneminde sert bir şekilde daraldığı izlenirken kriz sonrası dönemde belirgin bir iyileşme süreci yaşandığı, ancak son yıllarda söz konusu iyileşmenin hız kestiği görülüyor. İşsizlik oranında ise, büyüme oranının aksine bir seyir yaşandığı söylenebilir.

Kaynak: OECD

Gerçekleşen GSYH ile potansiyel GSYH arasındaki farka işaret eden çıktı açığı ile işsizlik oranı karşılaştırıldığında, çıktı açığının pozitif olduğu yıllarda işsizlik oranının da düşüş yaşadığı görülürken çıktı açığının eksi olduğu yıllarda işsizlik oranının da yükseldiği görülüyor. Kriz yılları sonrasında toparlanma eğilimi gösteren çıktı açığının 2012'den itibaren tekrar negatif değer aldığı gözlemlenirken söz konusu gelişmenin işsizlik oranına artış olarak yansdığı görülüyor.

İşsizliğin Ekonomideki Diğer Göstergelerle İlişkisi

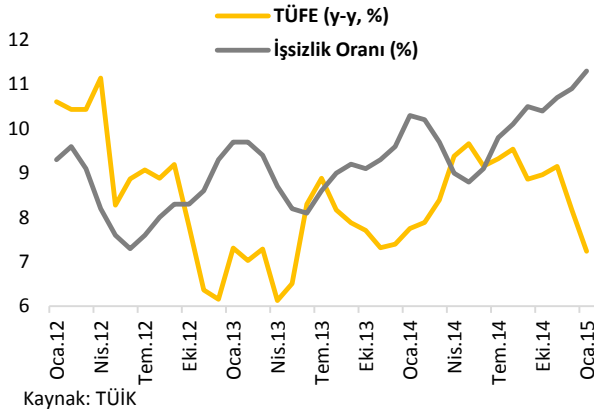
Korelasyon Matrisi				
	GSYH	İşsizlik	İşsizlik-MA*	TGA ** (y-y,%)
GSYH	1			
İşsizlik	-0.46	1		
İşsizlik-MA	-0.50	0.88	1	
TGA (y-y,%)	-0.11	0.55	0.66	1

* Mevsimsellikten Arındırılmış İşsizlik Oranı
** Tahsili Gecikmiş Alacaklar

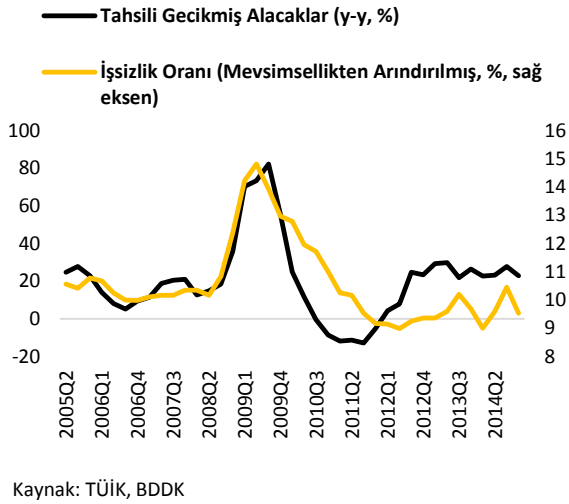
İşsizlik Modeli

$$\text{Log}(\text{İşsizlik}) = 10.1 - 0.41 * \text{Log}(\text{GSYH}(-1)) - 0.09 * \text{Log}(\text{Enflasyon}(-1)) + 0.11 * \text{Dummy}$$

Türkiye'de işsizlik oranının bazı seçilmiş makroekonomik göstergelerle ilişkisini ortaya koymak için kurulan ekonometrik modelde 2005-2014 yılları arasındaki çeyrek dönemlik veriler kullanıldı. Korelasyon matrisi incelendiğinde işsizlik oranı ile GSYH arasında negatif yönlü %46'lık bir ilişki olduğu tespit edildi. %90 güven düzeyinde diğer bağımsız değişkenler sabit tutulduğunda, GSYH'nin 1 dönem gecikmeli değerindeki %1'lik artışın işsizlik oranını %0.41 azalttığı görülüyor. Benzer şekilde %90 güven düzeyinde diğer bağımsız değişkenler sabit tutulduğunda ise enflasyonun 1 dönem gecikmeli değerindeki %1'lik artış işsizlik oranını %0.09 azaltıyor.

olarak işsizlikte ise bir artış yaşandığı görülüyor.

kanalı ile finansal sistemde önemli bir rolü olan bankacılık sistemini de etkilemektedir.

Sonuç olarak, işsizlik oranı Ocak 2015'te %11.3'e çıkarak Nisan 2010'dan bu yana görülen en yüksek seviyede gerçekleşti. Tarım dışı işsizlik oranı ise %13.4 ile Mart 2011'den bu yana görülen en yüksek seviyeye ulaştı. Son 9 aydır %50 seviyesinin üzerinde gerçekleşen işgücüne katılım oranı, Ocak ayında da %50 gerçekleşti. İstihdama en yüksek katkısı yine hizmetler sektörü sağlarken, en düşük katkısı ise inşaat sektörü yaptı. Mevsim etkilerinden arındırılmış rakamlara göre ise işsizlik oranında düşüş yaşanırken, istihdam oranı ile işgücüne katılım oranında ise artış yaşandı. Ocak ayında işsizlik oranı artarken, mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranında ise düşüş yaşandı. Beklentimiz doğrultusunda ilk iki çeyrekteki yavaş büyümenin ardından, yılın ikinci yarısında büyümede yaşanabilecek toparlanmayla birlikte arındırılmamış işsizlik oranında da düşüş yaşanabilecektir. Ancak büyümede yılın ikinci yarısında da toparlanma yaşanmazsa, mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranında da yükseliş görebiliriz. İşsizlik rakamlarının gecikmeli açıklandığı göz önünde bulundurulduğunda, zayıf gelen sanayi üretimi ve imalat PMI rakamlarının ardından Ocak ayı işsizlik rakamında da bir yükseliş yaşanması sürpriz olmadı. Sanayi üretimi, kapasite kullanım oranı gibi diğer öncül göstergelerle birlikte değerlendirildiğinde, işsizlik oranındaki yükseliş de, ilk çeyrek büyüme oranında aşağı yönlü riskler olduğunu ortaya koyuyor. Ayrıca büyümede düşüş yaşanması işsizlik oranında artışlara neden olabilecek ve gecikmeli olarak bankacılık sektöründe önümüzdeki dönemde tahsili gecikmiş alacakların da artmasına yol açabilecektir.

A. William Phillips'in ortaya koyduğu bir yaklaşım olması nedeniyle, onun soyadı ile anılan bir analiz olan Phillips eğrisi, bir anlamda içinde enflasyonun şişkinliğini barındıran nominal ücretler ile istihdam seviyesi arasındaki ters orantılı ilişkiyi tanımlar. Pek çok ekonomist bu ilişkiyi, bir ölçüde enflasyon ile işsizlik arasındaki ters orantılı ilişkiyi tanımlayan bir analiz olarak ele almayı tercih ediyor. Yani, her ulusal ekonomi bir miktar işsizliği azaltmak için bir miktar enflasyona, bir miktar enflasyonu azaltmak için bir miktar işsizliğe katlanıyor. Bu bağlamda Ocak ayına kadarki 5 ayda enflasyonda görülen azalışa paralel

Mevsimsellikten arındırılmış işsizlik oranı ile tahsili gecikmiş alacaklar arasındaki korelasyona bakıldığında söz konusu iki değişken arasında pozitif yönlü ve %66'lık bir ilişki bulunuyor. Bu bağlamda işsizliğin arttığı dönemlerde bankacılık sektörünün risk düzeyini ve aktif kalitesini etkileyen tahsili gecikmiş alacakların arttığı yandaki grafikten de görülüyor. Ekonominin daralma dönemlerinde artan işsizlik, hane halkının gelir kaybı riskini de artırarak tahsili gecikmiş alacakları olumsuz etkiliyor. Takipteki kredilerin artması ise sektörün sermayesinin yükümlülüklerine olan oranını gösteren sermaye yeterliliği rasyosunu da kredi riski kanalıyla olumsuz etkiliyor. Bu açıdan ekonomide önemli makro ekonomik göstergelerinden biri olan işsizlik oranının gelişimi, tahsili gecikmiş alacaklar

Haftalık Veri Takvimi (20 Nisan - 24 Nisan 2015)

Tarih	Ülke	Açıklanacak Veri	Önceki	Beklenti
20.04.2015	ABD	Chicago Fed Aktivite Endeksi (Mart)	-0.11	0.10
	Almanya	ÜFE (Mart, y-y)	-%2.1	-%1.6
21.04.2015	Japonya	Öncü Göstergeler Endeksi (Şubat)	105.3	--
22.04.2015	Türkiye	Tüketici Güven Endeksi (Nisan)	64.4	--
		TCMB Para Politikası Kurulu Toplantısı (Nisan)	--	--
	ABD	İkinci El Konut Satışları (Mart, a-a)	%1.2	%3.1
	Euro Bölgesi	Tüketici Güven Endeksi (Nisan)	-3.7	-2.5
	İtalya	Perakende Satışlar (Şubat, a-a)	0.10%	--
	İngiltere	Merkez Bankası (BOE) Toplantı Tutanaqları	--	--
	Japonya	Dış Ticaret Dengesi (Mart)	-425 milyar yen	44.6 milyar yen
23.04.2015	ABD	Yeni Konut Satışları (Mart, a-a)	7.80%	-%5.6
		İmalat PMI (Nisan, öncül)	55.7	55.8
		Haftalık İşsizlik Maaşı Başvuruları	294 bin kişi	289 bin kişi
	Euro Bölgesi	İmalat PMI (Nisan, öncül)	52.2	52.6
		Hizmet PMI (Nisan, öncül)	54.2	54.5
	Almanya	İmalat PMI (Nisan, öncül)	52.8	53.0
		Hizmet PMI (Nisan, öncül)	55.4	55.6
	Fransa	İmalat PMI (Nisan, öncül)	48.8	49.3
		Hizmet PMI (Nisan, öncül)	52.4	52.4
	İtalya	Cari İşlemler Dengesi (Şubat)	45 milyon euro	--
	Japonya	İmalat PMI (Nisan, öncül)	50.3	50.7
24.04.2015	Türkiye	Reel Kesim Güven Endeksi (Nisan)	103.5	--
		Kapasite Kullanım Oranı (Nisan)	%72.4	--
	ABD	Dayanıklı Mal Siparişleri (Mart)	-%1.4	%0.6
	Almanya	IFO İş Dünyası Güven Endeksi (Nisan)	107.9	108.4